GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" ese: Marti'a, Joi'a si Sambat'a.
Pretiulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Tieri esterne pe siese luni 14 fr. pe anu 28 franci.

Anulu XLIV.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 47. Joi, 5 Maiu | 23 Aprile 1881.

Solidaritate.*)

1869—1881.

Brasiovu, in Aprile a. c.

Se fimu, ori se nu fimu, se intrebau toti Romanii din Ardealu si Ungari'a in primavér'a anului 1869 si acést'a este si astadi grav'a cestiune, care frementa spiritele celoru binesemtitori din sinulu poporului nostru.

Se fimu, ori se nu fimu? Maghiarii au decretatu in diet'a loru dela 1868, cà in acestu statu nu avemu dreptulu de a esista cá Romani, egali indreptatiti cu ei, si de aceea au votatu fusiunea Ardealului cu Ungari'a si legea de nationalitate, cari, impreuna cu faimós'a lege electorala esceptionala si cu alte mai multe, aveau se fia mediloculu pentru contopirea ambeloru tieri si pentru asservirea si assimilarea totala a natiunalitatii nóstre de càtra rass'a maghiara.

D'introdata se nimicira tóte sperantiele acelora, cari s'au incrediutu prea multu in semtiulu de ecuitate si de dreptate alu Maghiariloru; promissiunile, pe bas'a càrora au debutatu „activistii" romani in diet'a din Clusiu si in diet'a de incoronare din Pest'a nu au fost implinite, dér' pentru aceea s'au implinitu tóte predîcerile triste in privinti'a atitudinei natiunei maghiare façia de Romani.

Ce era mai naturalu sub astfeliu de impregiurari, decàtu, cá Romanii ardeleni, amenintiati intr'unu gradu atàtu de mare, se iè o atitudine protestatóre façia de procederea arbitrara, nedrépta si apasatóre a Maghiariloru?

Se nu uitamu, cà inca din anii 1860 se datéza protestarile Romaniloru in contra nedreptatii, ce-o intimpinau din partea conlocuitoriloru maghiari cu ocasiunea restaurariloru prin comitate; se ne aducemu aminte, cà si la alegerile pentru diet'a Clusiana din 1865 au protestatu in contra legei electorale feudale, ear' in mai multe districte si comitate nici cà au luatu parte la alegere; se nu ignoramu in fine, cà si candu cu alegerile pentru diet'a de incoronare ei au facutu reservatiunile loru. La acést'a s'a mai adausu unu siru de manifestatiuni nationale in contra participarei la alegerile pentru diet'a din Pest'a, ce urmau a se face in primavér'a anului 1869.

Aceste aparintie ne dovedescu, cà, in timpu ce parte mare a conducètoriloru nostri de atunci se leganá in sperantie vane, cà voru poté càstigá séu salva, nu sciu ce, instinctulu celu bunu si mintea sanatósa a poporului produse o fierbere opositiunala in sinulu seu si o reactiune in favórea aperarii constante si energice a drepturiloru nationale contra incalcariloru inimice. Déca acést'a fierbere interióra opositionala nu a potutu isbucni la timpu, atunci, candu ar' fi potutu avé unu efectu incontestabilu, in tómn'a anului 1865, caus'a a fost numai fatal'a organisare a conducerei natiunale, care se radiemá mai multu in grati'a puterniciloru dilei, decàtu in poterea de vieatia a natiunei.

A trebuitu mai antaiu, ca furtun'a sè se descarce asupra capeteloru nóstre cu tóta vehementi'a, pentru cá conducerea artificiala natiunala, instituita la 1861, se fia delaturata si pentru cá Romanii ardeleni in totalitatea loru se iè o directiune politica opusa curentului periculosu de maghiarisare.

Acést'a s'a intemplatu in conferenti'a natiunala, ce s'a tienutu la Mercurea in primavér'a anului 1869. Adunarea dela Mercurea s'a intr'unitu in modu spontaneu. Romanii ardeleni semtieau necessitatea cà, dupa atàtea desastre causate parte prin forti'a evenemínteloru politice generale, parte si prin neajunsele conducerei si a organisatiunei nóstre interióre, trebuie sè se realieze earasi in giurulu stindartului drepturiloru natiunale, spre a feri óstea luptatoriloru nostri de total'a nimicire.

Déca vomu luá in considerare faptulu, cà guvernulu maghiaru intrebuintiá tóte medilócele spre a ne tiené desbinati si a impedecá ori-ce concentrare si organisare a fortieloru nóstre nationale; déca ne vomu gandi, cà pentru Ardealu erá suspendata constitutiunea si domnea numai poterea discretiunara, ce-o eserceá guvernulu cu invoirea dietei unguresci si cà unu comisariu regescu avea missiunea se impedece ori-ce miscare opositiunala seriósa a nóstra: atunci vomu intielege gravitatea situatiunei politice, in care se aflau Romanii ardeleni.

Cu tóte acestea ni se impunea la 1869 in prim'a linea necessitatea de a ne constitui si organisá in partida natiunala si de a ne creá o nóua conducere de sine statatóre. Acésta necessitate a fost accentuata atàtu in apelulu, prin care s'a convocatu conferenti'a dela Mercurea, càtu si in discursurile celoru mai multi d'intre membri conferintiei. Problem'a era mare si urgenta. Ceea ce nu s'a facutu la 1861, avea sè se intemple la 1869: reapucarea firului dela 3/15 Maiu 1848. Fost'a óre pregatita conferenti'a dela Mercurea pentru deslegarea acestei mari probleme? Abstragêndu chiaru dela caracterulu improvisatu alu acestei adunari, care a fost convocata „numai in ór'a a 12-cea" trebue se marturisimu, cà 'i lipsea substratulu pentru o discussiune matura si fecunda, intielegemu o programa de actiune bine cugetata, care se arate modalitatea practica spre realisarea càtu mai grabnica a marelui scopu alu constituirei si organisarei unei partide forte nationale. Conferenti'a dela Mercurea s'a multiamitu cu aceea de a luá o decisiune, care se satisfaca momentanu opiniunea publica romana atàtu de iritata si nemultiamita in urm'a procederei violente a dietei ungare. Astfeliu s'a nascutu „passivitatea absoluta".

Lipsindu unu programu bine definitu a remasu si acést'a hotarire a conferentiei din Mercurea nedefinita séu mai bine disu a fost definita in modu fórte insuficientu. Votulu adunarei s'a esplicatu numai (in p. 10 alu protoc.) asia „cá Romanii ardeleni sè se abstiena absolutu dela ori-ce participare la actulu de alegere pentru diet'a din Pest'a." Nu s'au aratatu inse in acést'a decisiune nici motivele abstienerei, nici nu s'a spusu cà ce atitudine au se urmeze Romanii dupa alegeri in timpu de trei ani càtu avea se dureze sessiunea dietala. Asupra acestoru puncte capitale se esprimá fiacare din vorbitori, dupa cumu ilu taiá capulu. Cei trei séu patru „activisti" din adunare sustieuea, cà „passivitatea absoluta" insemnéza complet'a neactivitate pe terenulu vietiei publice politice, alti vorbitori passivisti asigurá, cà ei intielegu cà „passivitatea" sè se urmeze numai façia de alegeri, ear' incolo voiescu activitate càtu se póte mai mare. S'a alesu apoi unu „comitetu natiunalu centralu" fara de a i se defini cerculu de activitate, numai cu asigurarea, cà acestu comitetu „isi are bas'a in mai multe concluse ale adunantieloru nóstre nationale din trecutu."

Conferenti'a dela Mercurea — cá se intrebuintiamu proverbulu trivialu — si-a facutu socotél'a fara birtasiu. Cum se potea admite la 1869 cà guvernulu ungurescu va recunósce bas'a adunantieloru nationale din trecutu, acelu guvernu alu caruia interesu era se impedece ori-ce actiune energica opositiunala a Romaniloru ardeleni? Nimicu n'a potutu fi mai naturalu, decàtu cá guvernulu façia de-o hotarire atàtu de puçinu definita, se suspitiuneze activitatea acelui comitetu centralu si se-o sisteze.

Acést'a s'a si intemplatu imediatu, pêna candu inca acelu comitetu nici nu 'si incepuse activitatea si din momentulu acel'a politic'a inaugurata la Mercurea in Martiu 1869 a remasu fara unu organu conducêtoriu pêna in diu'a de astadi.

Lipsitu de-o conducere buna si forte de cincispradiece ani incóce! Cine sè se mai mire apoi, cà acestu bravu, lealu si credintiosu poporu se vede inca si astadi atàtu de multu desconsideratu in patri'a s'a stramosiésca?

Activitatea in diet'a feudala dela Clusiu trase dupa sine „activitatea" in diet'a din Pest'a si acést'a actiune de trista aducere aminte nascù „pasivitatea absoluta". Déca deputatii romani, cari „s'au strecuratu printre strimtorile legei electorale dela 1848" la Pest'a s'ar' fi intorsu dupa actulu incoronarii in patria, ei ar' fi formatu unu centru conducêtoriu si totu poporulu s'ar fi grupatu in giurulu loru. Prin aceea inse, cà multi d'intre ei au remasu in dieta pentru cá „se fia martori la actele, prin cari se nimicira sperantiele de 20 de ani," si-au perdutu tóta increderea la poporu si acést'a neincredere a facutu cá „passivitatea" se fia „absoluta". Decàtu se alegemu si apoi cei alesi se procéda dupa capulu séu interessele loru, mai bine nu alegemu de locu! Nu se póte negá cà asemeni considerari basate pe triste esperiintie, au contribuitu la aducerea votului dela Mercurea.

Dér' cum s'ar' fi si potutu intreprinde o actiune uniforma, fara o conducere unitara si fara unu partidu natiunalu bine organisatu? Acést'a intrebare trebuiea se 'si-o puna din nou politicii nostri, dupa trei ani, la 1872, ei trebuiea se afle càrarea pe care se ajunga la scopu. Unii au si pretinsu la conferinti'a dela Alb'a-Iuli'a cá sè se schimbe metod'a „passivitatii" si sè i se dé o espressiune mai visibila si mai vigurósa alegêndu-se deputati, cari se continue politic'a dela 1869, dér' acea conferentia, care era si mai puçinu pregatita cá adunarea dela Mercurea, a gasitu mai consultu a persiste in „passivitatea absoluta". In anulu 1872 „activistii" se rupsera de „passivisti" si improvisara o conferentia deosebita la Sibiiu, care incurcà si mai multu situatiunea.

Cine se va mirá, déca sub asemeni impregiurari ne avendu o conducere centrala, alegêtorii romani au fost trasi de càtra unii intr'o parte, de càtra altii intr'alta, atàtu la 1872 càtu si la alegerile din 1875 si mai multu inca la cele din 1878?

Ne aflamu in ajunulu unui nou periodu electoralu si credemu cà a sositu momentulu cá se ne intrebamu in tóta seriositatea, cà óre facemu noi destulu mariloru recerintie ale luptei nóstre natiunale prin aceea, cà ne disputamu la fiacare trei ani asupra termeniloru nedefiniti de „activitate" si „passivitate", ori se recere dela o politica forte si prudenta natiunala mai multu?

Pêna a respunde la acést'a intrebare fia-ne iertatu a esprime parerea de reu ce-o semtimu vediendu, cà la noi in generalu se pune tóta greutatea pe esecutarea strategica a planului, ear' nu pe pregatirea lui prin organisatiunea tactica a fortieloru nóstre politice. „Activitatea" si „passivitatea" au produsu intre noi o confusiune babilonica de idei; aceste cuvinte seci dau nascere numai la neintielegeri si passiuni si ofera venatoriloru de interesse particulare unu terenu binevenitu. N'ar' fi mai bine cá se le stergemu din catastihulu nostru politicu si se inauguramu o politica de „solidaritate" natiunala, basata pe principii, pe unitatea in convictiuni si 'n caractere? De ce se nu iesimu odat'a din chaosulu de idei, de fapte, de semtieminte si de aspiratiuni in care ne aflamu de 15 ani incóce?

*) A se vedé Nrii 84, 100, 101, 102, 103 si 104 ai „Gaz. Trans." din anulu 1880 si Nr. 4, 5, 7, 8, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 26, 28, 30, 35, 39, 41, 42, 44, 45 si 46 din 1881. Red.

Marele orasiu alu Germaniei, Berlinulu este amenintiatu cu de capitalisarea. In adeveru principele de Bismarck cu ocasiunea desbaterii in camera a legii „Tiedemanu", relativa la darea impusa functionariloru imperiali in proportiune cu chiri'a ce platescu, plangêndu-se, cà consiliulu co-

munalu progresistu alu Berlinului l'a incarcatu pe nedreptu cu darea comunale, a declaratu, cà elu nu voiesce se mai depinda dela arbitrariulu dusmaniloru sei politici. Iritatu de viile atacuri ale sacsonului Eugenu Richter marele cancelariu merse pen'a declara, cà va alege de resiedintia a puterii essecutive centrale unu altu orasiu lasandu B e r l i n u l u s e d e c a d a l a n i v e l u l u u n u i o r a s i u d e p r o v i n c i a. D-lu de Bismarck va veni in proxim'a sessiune a parlamentului cu unu proiectu de lege pentru a decapitalisá Berlinulu, unde s'au incuibatu ideile liberale-progressiste, cari i-au devenitu nesuferite. Diarele liberale din Berlin comentéza cu nepasare acésta amenintiare a cancelarului de feru. Ele sunt unanime in a declará, cà nici chiaru unu Bismarck nu are puterea de a produce o asemenea schimbare, de óra ce nici imperatulu Wilhelm, nici unu altu monarchu viitoriu din famili'a Hohenzolleriloru nu-'si va dá invoiél'a s'a la asia ceva.

Din Genev'a se scrie diariului „L'Intransigeant", cà „comitetulu esecutivu" alu nihilistiloru a adresatu Tiarului unu nou manifestu, in care 'lu amenintia cu mórtea, déca pêna la finea lui Iuliu nu va da o constitutiune.

Dóue opiniuni deosebite

cu privire la atitudinea Romaniloru din Ardélu si Ungari'a façia de viitóriele alegeri.

Damu locu mai la vale la dóue pareri separate, ce ni s'au tramisu spre publicare si cari privescu cestiunea ce preocupa spiritele din nou in ajunulu conferentiei generale electorale din Sibiiu, adeca cestiunea „activitatii" si a „passivitatii". Aceste opiniuni representa cele dóue curente principale, ce se manifesta in momentele de façia in viati'a nóstra interióra. Publiculu nostru cetitoriu va sci se cumpanésca argumentele aduse in articlii de mai josu si se distinga acele puncte, cu cari noi nu potemu fi intielesi. Lasamu se urmeze mai antaiu articlulu din

B u d a p e s t 'a in Martiu 1881.

Adunarea conchiamata de inteligenti'a romana in caus'a atitudinei Romaniloru din Transilvani'a, cu privire la diet'a viitória este obiectulu de interesu publicu si aici in partile nóstre. Ce privesce program'a natiunei romane, acést'a este definita pre deplinu prin celu mai eminentu dascalu alu nationalitatii romane, Simeonu Barnutiu si centimporanii sei Laurianu, Ilarianu Papiu si consoçii loru de eterna memoria. — Program'a unei natiuni inse se deplinesce numai cu incetulu, pasu de pasu, si in decursulu mai multoru decenie si chiaru secule; precum acést'a s'a intemplatu si cu alte popóre, cu Italianii, Germanii, Slavii din Orientu, Maghiarii si Grecii. Altii au fostu, cari au emisu ide'a si au statoritu program'a; si altii au fostu, cari treptatu, si in alte timpuri, au lucratu si esecutatu acést'a programa. Program'a natiunei romane se va implini in fapta atunci, candu poporulu romanu prin labóre continua va ajunge la gradulu de cultura intelectuala si morala, la bunastarea materiala pe acelu nivelu, cà puterile lui morali si materiali voru impune tuturoru, in càtu elu va fi consideratu de unu elementu trebuinciosu si neaperatu de lipsa la compunerea statului. Prin urmare cu tendintiele lui nationali trebue se mérga mana in mana si tendintiele materiali, — cari intarescu, conserva si otielescu pe cele d'antaiu.*)

Intru càtu amu potutu a fi informatu despre opiniunea barbatiloru de aici, vederile loru asupra atitudinei Romaniloru sunt urmatórele: Romànii trebue se ocupe totu terenulu possibilu in comune, districte, in viéti'a privata, tóte carierele si meseriele, nu numai ci totu-odata in numerulu possibilu càtu mai mare se ocupe locu si in sfatulu tierii, unde adesori 10—20 voturi decidu asupra unoru cestiuni de capetenia. Acolo, unde se represinta in façi'a strainiloru precum in comune, districte si legislatiune, romanii au sè-si tramita barbatii cei mai inteligenti, ómenii, ale caroru vederi, atitudine si onorabilitate este probata si cunoscuta; cari voru cautá a lucrá càtu se póte mai multu, pentru cá natiunea sè véda pe fia-care anu atinsa càte o problema, ce conduce la ajungerea scopului comunu: intarirea elementului romanescu prin inteligentia si fortia materiala.

Nu póte fi indoiéla, — cà abstragêndu dela atitudinea romaniloru transilvaneni façia de diet'a din Budapest'a, — acést'a trebue se fia program'a generala de astadi a Romaniloru atàtu in Banatu, càtu si Ungari'a cu privire la situatiunea presinta; cà romanii trebue sè se puna la lucru cu tóte puterile si pe tóte terenele —, déca nu voiescu, cá prin decadentia morala si materiala lumea se tréca la ordinea dilei preste reservele nóstre „ideali-nationali". Romanii transilvaneni la rêndulu loru voru luá in consideratiune: in càtu le póte fi stricatiosu ori convenabilu si de folosu participarea la alegeri si eventualu intrarea in dieta. Bine si pentru toti folositoriu ar' fi, déca s'ar' aflá o atitudine potrivita pentru toti Romanii fara deosebire de provincia; càci mai multi uniti spre unulu si acelasiu scopu, ar' póte ajunge la m a i m u l t u chiaru si in diet'a Ungariei, unde pe lenga romani se mai afla si alti representanti ai nationalitatiloru: sasi, serbi, croati, slovaci, ruteni, — cari inca nu sunt nepasatori façia de interesele de esistentia ale nationalitatii loru. Mai este de consideratu si partid'a estrema maghiara, care atacandu regimulu si legaturile Ungariei cu Austri'a, Regimulu, pentru a-si asecurá o popularitate eftina in contra estremistiloru maghiari, de cari pórta frica, cà voru deveni in maioritate la alegeri, sè pune si lovesce in nationalitatile maghiare „ad captandam benevolentiam" a alegatoriloru din tienuturile, unde elementulu maghiaru compune maioritatea, — cu atàtu mai vêrtosu, cà nationalitatile nemaghiare, nefiindu representate de ajunsu in camera, regimulu dela ele nu póte asteptá nici spriginu nici opositiune eficace.

Timpulu supremu se pare a fi sositu, candu toti romanii sè-si dè séma despre greutatile, in cari ne aflamu; se caute unu midilocu potrivitu: pentru cá corpulu nationalu sè póta resuflá mái usieru se póta treptatu natiunea a indepliní tóte acele chiamari, prin cari c u t i m p u l u vomu poté vedé program'a nationala, conceputa de Barnutiu si astadi lipita de tóta anim'a de romanu, — indeplinita chiaru si in cele mai mici amenunte ale ei. —z.

*) Rêndurile de mai susu, se vede, cà au fost scrise sub pressiunea spiritului intolerantu din capital'a ungurésca. Scriitoriului i-au impusu pré multu cele ce le-a cetitu séu auditu dela contrarii nostri. A acatiá de cuiu program'a nóstra nationala dela 1848, fia si numai pentru scurtu timpu, ar' insemná a nu mai avé credintia in realisarea ei. Ce cere acést'a programa? Nimicu mai multu, decàtu aceea ce ceru tote nationalitatile din monarchia si ce posedu deja multe din ele: egal'a indreptatire nationala. Pêna nu se va realisá acést'a egala indreptatire, vomu remané in stare de sclavi, de aserviti, de paria, si in acést'a stare nu póte fi vorba de nici unu feliu de progressu favorabilu desvoltarei nóstre nationale. „Tendintiele materiale", de cari vorbesce scriitoriulu, s'ar' reduce dér', la casu, candu nu neamu concentra tóte fortiele imediatu si neobositu in realisarea programei natiunale, la tendintiele unoru interese particulare, cari se potu salvá numai pe ruinele bunastarei generale a poporului. Istori'a ne arata, cà popórele progreséza numai in mesur'a aceea, in care isi càstiga libertatea, care este pentru prosperarea loru, ceea ce este aerulu pentru prosperarea fiintieloru vietiuitóre. Credemu, cà Romanii au doveditu de ajunsu, cà sunt unu elementu trebuintiosu statului, si scriitoriulu se vede, cà a capetatu informatiunile dela contrarii nostri, déca e de parere, cà acést'a amu trebui se-o dovedimu in viitoriu. Realisarea postulateloru nóstre nationale nu este si nu póte fi nicidecum unu pium desiderium, ci ea este o necessitate absoluta pentru esistenti'a nóstra, nu mai puçinu cá si pentru esistenti'a statului, in care traimu. Red.

De sub Mesesiu, 31 Martiu 1881.

Activitate séu pasivitate?

Politic'a ungurésca sémena in presinte si a semenatu si in trecutu totu-deun'a cu procedur'a unui omu, care se vêresce in lumea mare, in lumea eleganta, voiesce a face pe celu-ce dispune de mediulóce, se svercolesce a duce rolu, ba a dá si directiune in societatea eleganta, speséza fara calculu — apoi vine acasa si-'si maltratéza femea si copii, cari ceru pane dela elu si se plangu de tractarea lui cea brutala cu ei. Acestia au apoi ce audî: cà averea a càstigatu-o elu cu braçiele si barbati'a s'a, ca in contra atacuriloru veciniloru a aperatu-o elu, cà elu sustiene védi'a familiei, cà dupa elu au toti cinste inaintea lumei, cà suntu nemultiamitori pentru multele si nemeritatele sale binefaceri, cà n'au idea despre cerintiele pusetiunei sale sociale, cà nu se potu redicá la principiele sale de a trai, cà-i facu numai rusine inaintea lumei si necasu s. c. l. Elegantulu 'si finesce eshortatiunea, se imbraca elegantu cu vestmintele cumperate pe asteptare, se provede cu bani, pe cari i-a luatu imprumutu si se duce in societatea alésa, lasandu pe femeia fara papuci, pe fete fara rochii, pe copii fara surtucu si pe toti flamandi cá vai de ei. Cum-cà asiá ceva nu póte duce la bine, ci la ruina totala, pre langa o viétia d'intre cele mai amarite, e lucru pré firescu. Bas'a familiei si a staturiloru este iubirea nefaçiarita, dreptatea impartiala si o viétia amesurata strictu poteriloru materiale ale familiei, resp. statului.

La noi nici un'a dintre aceste trei nu este. De iubire intre concetatiani nu póte fi vórb'a; candu 5 milióne de cetatiani spunu pe façia, ba scriu in tóta diu'a in diferite tonuri, cà voru sè iè limb'a, sè nimicésca datinele stramosiesci, sè stinga individualitatea natiunala a celoru 10 milióne de concetatiani; dechiara acést'a nisuintia de unu postulatu alu esistentiei statului, de patriotica si indreptatita; ba, ce e mai multu, o punu pe cont'a financieloru tierei, a bunei intielegeri cu staturile vecine si a invetiamentului poporalu, in lucrare; candu, déca aperi caus'a unuia d'intre ai tei, 'ti spuni parerea asupra unei séu altei cestiuni de di, pretindi sè se observeza legea, si candu suna in favorulu teu, treci de agitatoru; candu, déca nu iluminedi pentru invingerile lui Osman pasi'a, nu esti tristu pentru invingerile Romaniloru; nu suferi, cá inaintea ta sè 'si bata jocu de originea, limb'a, natiunea ta, sè se numésca toti barbatii si eroii, cari s'au luptatu pentru inaintarea si drepturile natiunei tale, hoti demni de furci, esti dechiaratu de resturnatoriu de statu, revolutiunariu taciunariu, socialistu, nihilistu si cine scie inca ce.

De dreptate e si mai puçinu vorb'a; candu sudórea tuturoru e numai spre binele celoru 5 milióne; candu intre deregatori vedi numai ici cólo càte unulu d'intre natiunalitati, cari apoi potu fi capacitatile cele mai rare si potu lucrá pêna se spetescu si totu nu inaintéza, ba, déca nu asculta cu pacienti'a oiei tóte insultele aruncate de nisce butuci de colegi in façi'a natiunalitatii sale, ii numesce ómeni periculosi statului si potu remané cu femei'a si cu copii fara pane; candu chiaru si la facerea drumuriloru vecinale e decidietoriu, cà unguri suntu ore locuitorii, pe unde are sè se face drumulu, séu ba; candu, pre candu nu iese din capu nebunu absurditate, halucinatiune, adusa in legatura cu maghiarisarea, pentru care se nu se afle bani in visteri'a statului in abundantia, instituteloru culturale a celorulalte natiunalitati (de-si dispune legea, cà fia-care cetatianu se iè invetiatur'a in limb'a sa materna) nu numai cà nu li se dà nimicu, ci li s'a luatu inca si aceea ce a fostu datu obsolutismulu, ba ce e mai multu se punu pedeci si la aceea, cá sè se ajutore ele insesi; candu poporului i-se punu diregatori de aceia, cu cari nu se póte intielege, ba, — spre rusinea seclului nostru si a civilisatiunei — judecatorii suntu necessitati a folosi pe temnitiari de dragomani intre sine si acusati; candu poporului pentru darile statului, comitatului si comunei de-o parte i-se ià ultim'a bucatura din gura, de alta parte prin inpartirea maiestrita a cercuriloru de alegere, prin punerea centruriloru de alegere totu in comune unguresci si prin legi artificióse de alegere (d. e. cea din Transilvania) i se face poporului cu nepotintia a se pronunciá macaru la trei ani odata in contr'a sistemului cutropitoriu.

Economi'a si finantiele statului nostru le scimu cu totii. Amu totu mulsu vac'a fara se-i fi datu si de mancare, acum nu mai dà lapte; mai este indereptu pelea, apoi carnea.

Conditiunile fundamentale ale unui statu consolidatu si infloritoriu in intru, prin urmare tare in afara, la noi lipsescu cu totulu. Politic'a nóstra esterna face pe „szolgálj szépen!" cea din intru face din Rosenzweig: Rózsaági.

Principiulu politicei interne a guvernului presinte este: „divide et impera". Natiunalitatile suntu timbrate de periculóse statului si esistintiei natiunei maghiare. Cu acést'a se ajungu dóue: a) legitimarea màcaru la aparintia a opressiunei loru inaintea natiunei maghiare si castigarea aprobarei mesureloru opressive din partea acestei-a, b) intrunirea deputatilóru, cari credu, cà prin acést'a apera statulu si scapa natiunea maghiara din gur'a mortii, intr'o partida, care se póta guverná.

Ce avemu noi, romanii, sè facemu façia de o politica atàtu de nefasta pentru tiér'a si de vitrega pentru noi? Sè ne apucamu si noi de rót'a guvernalului tierei, sè pasimu la a c t i v i t a t e, séu sè lasamu nai'a, pe care suntemu si noi, sè se guverneze de cei-ce o au de presinte in potere, cu noi d'impreuna in perire sigura, adeca se remanemu pe lenga p a s s i v i t a t e? Anim'a, iubirea càtra patria si dorinti'a nóstra de a vedé toti fiii patriei indestuliti, tiér'a inflorinte si tare, noi traindu in pace cu ceilalti concetatiani, ne svatuescu se incercamu si noi poterile nóstre spre scaparea patriei comune; dér' ratiunea ne impune, se cercamu mai antaiu cu scrupulositate: potemu noi óre cu poterile nóstre proprie, séu aliandu-ne cu órecare partida, intru adeveru ajutá si ce punemu in jocu, facêndu o proba?

„Dreptulu istoricu" alu unguriloru, la care le place atàtu de multu a se provocá façia de pretensiunile nóstre, e identicu cu suferintiele nóstre istorice; ei stáu si astadi pe bas'a acestui „dreptu", noi éra totu pe ceea a suferintieloru nóstre. Dreptulu istoricu ne facu d'in aliati si concetatiani, iobagi, natiunea si religiunea nóstra numai tolerate. Dreptulu istoricu se ingrigi, cá, in casu, déca s'ar' abrogá iobagi'a, se n'avemu aristocratia, care sè conduca si represinte natiunea; pe bas'a dreptului istoricu s'a facutu in 1848 mai antaiu uniunea, apoi ni s'a datu libertatea individuala; pe bas'a dreptului istoricu ni s'a denegatu recunóscerea na-

tiunei nóstre, pêna s'a stersu si celelalte tóte si a remasu numai un'a si nedespartit'a natiune maghiara; totu tienendu inaintea ochiloru politic'a dreptului istoricu ni s'a facutu o caricatura de dreptu de alegere, dupa care niciodata nu ni se va audî vocea in sfatulu tierei. . . .

Poftimu acum la activitate. Déca vomu merge la diet'a din Pest'a, voru arată cu degetulu la noi si voru dîce Europei: „Eaca-i cei-ce se totu plangu! N'au altu necasu, decâtu cà-su slabi! Ce se le facemu noi? Noi nu-i potemu face tari“. — Noi de noi nu vomu poté dér' ajută nimica, vomu dá numai o arma nóua in contr'a nóstra in man'a celoru, ce nu voescu se ne recunóscа dreptulu natiunalu.

Se ne aliamu cu partid'a guvernamentala? Vomu illustrá numai carulu de triumfu alu invingêtoriului si sfarmatoriului de natiunalitati, Tisza. Densulu va poté dice atunci cu totu dreptulu: „Bine au sciutu stramosii nostri, cu cine au de a face si cum trebue se tracteze cu ómenii acesti-a; eu am urmatu numai indegetarei loru si éca-i ingenunchiati inaintea mea, de acum inainte ómenii acesti-a nu numera. Se column'a lui se va poté apoi candu-va scrie: „Romanorum gentem penitus delevi“.

Ar' póte dice cineva, cà, aliandu-ne cu partid'a guvernamentala, macaru ex parte cá sasii, amu castigá órescari favoruri si usiorari. La acést'a respundemu: 1. cà nu convine cu natur'a romanului a amblá cu unu banu in dóue pungi, 2. cà barbati, cari au fostu gata a-si jertfi principiele pentru unu blidu de linte, niciodata nu au condusu la fericire si n'au facutu respectata si mare vreo natiune; lacomi'a destépta despretiulu. Noa nu ne trebue gratia, ci dreptate, 3. favorurile si usiurarile, cari le ar' fi potutu câstigá romanii, facêndu-se activisti si sprigінitori ai guvernului, le-a adusu tóte deputatulu guvernamentalu, Strevoiu; n'a remasu nimica indereptu.

Se ne aliamu póte cu Kossuthianii? Ce amu poté noi face spre binele statului, alaturea cu-o partida, caro, precum amu vediutu in fapta, mai gata e a lasá sè se ruineze tiér'a, precum dicu ei, prin guvernulu actualu, decâtu se desfasiure stégulu adeveratei egalei indreptatiri si daudu man'a cu natiunalitatile se scape tiér'a de acestu guvernu?

Se ne aliamu in fine póte cu opusetiune moderata? Acést'a ajungêndu la guverуare ar' fi numai o editiune nóua a partidei Tisza-iste; acést'a se lupta pentru portofolie si nu pentru principie. In programulu ei, publicatu dilele aceste, numai intr'unu siru se ocupa cu cestiunea natiunalitatiloru. Dice, cà ne va respectá drepturile asigurate prin lege si ajutorá tendintiele culturale „patriotice.“ Ce insemnéza a ne respectá drepturile asigurate prin lege, o scimu din trista esperintia; ce va se dica sprigiuirea tendintieloru nóstre culturale „patriotice“, vedemu din esemplulu Doroganiloru.

D'intre aceste trei partide nici un'a nu face politica de statu, ci numai politica specificu ungurésca de rassa. A nóstra convingere este, cà cu politic'a de rassa nu potemu merge, decâtu pe calea, pre care amu apucatu — adeca dreptu la perire. Astadi nu se mai potu guverná popórele cu fictiuni. Cá sè se póta scóte statulu din incurcaturile, in cari a ajunsu, si sè se prevédа unoru pericle si mai mari, care-'lu amenintia in venitoriu, lucrulu celu d'antaiu este impacarea natiunalitatiloru, pacificarea natiunalitatiloru, pacificarea si consolidarea interna. Prin acést'a s'ar' formá una opiniune publica sanetósa, naturala si corespundiatória caracterului polyglotu alu statului nostru, s'ar' sterge mesuri, stari si institutiuni demoralisatórie, cari costa sume enórme si in loculu unei multimi de parasiti s'ar' castigá pentru statu poteri adeverate.

Numai o adeverata politica de statu si incordarea poteriloru celoru mai bune a tuturoru fiiloru statului ne mai póte sustiené in presinte si asigura in venitoriu. — Fiindu-cà noi dupa numerulu nostru si impedecati prin catusiele, cari ni s'au impusu, nu potemu insine inaugurá o asemenea politica, ér' partidele actuale nici pe departe nu cugeta la asiá ceva: cu activitate n'amu poté folosi nici statului, nici nóa insine. Primindu totusi activitatea, amu stricá si statului si nóa insine. Statului, pentru-cà amu intari numai in credinti'a loru pe aceia, cari credu, s'au faciarescu a crede, cà prim'a problema de resolvitu a statului nostru este maghiarisarea tuturoru nemaghiariloru si prin acést'a ducu statulu la perire; nóa, pentru-cà ne amu dá legati de mani, de picióre in manile aceloru-a, cari nici in trecutu n'au voitu se scia de noi, cá de romani nici acum nu voiescu se scie; amu abdice noi insine de a mai fi romani. Se nu uitamu, cà dreptulu luatu cu forti'a se mai póte recastigá, dér' celu datu de buna voi'a niciodata. (Kossuth, ipsissima verba).

Ar' reflectá cineva, cà potemu intrá in activitate, cá de proba, cu reservarea drepturiloru nóstre. Unde duce intrarea in actiune pe-lenga reservarea drepturiloru, vedemu din esemplulu dlui Tisza si alu partidei sale de óre-candu. Si de altmintrea acést'a numai atunci are intielesu, déca in dieta amu aflá fractiuni, cari unindu-se cu noi ar' poté dá alta directiune politicei tierei, precum s'a intemplatu prin intrarea in actiune a Cehiloru in diet'a Austriei. Cehii fara de acestu prospectu nici nu intrau in dieta. Ei! dér' la noi s'a ingrigitu dlu Tisza prin legile de alegere si alte medilóce, cari i stáu la dispositiune, cá tufeie se fia câtu de dese, dér' arborii se nu crésca pêna la ceriu.

Nu ne remane dér' in interesulu bine intielesu alu statului si alu nostru propriu alta cale, decâtu p a s s i v i t a t e a.

(Va urmá.)

Academi'a romana.

Raportulu cetitu in siedinti'a solemna dela 6 Aprile a. c. de secretarulu generalu alu Academiei Romane, d. V. A. Urechia, asupra lucrariloru acestui institutu in sesiunea generala a anului 1881.

(Fine.)

Totu cá directiva a spiritului nationalu ati alesu in anii trecuti si ati mantînutu in sesiunea curenta materiele de concursuri noue si traducerile de scriitori clasici, ce au a se premia in 1882—1884 din diversele nóstre fonduri. Asia cá se citamu vr'o doue, la premiulu Nasturelu, ati cerutu o disertatiune cu preferintia la limb'a romana si descriptiunea completa sub raportulu fisicu si economicu alu unui judetiu alu Romaniei. Totu pentru acést'a ati mantienutu la concursulu viitoru tesea Tieranulu romanu, etc.

Dintre scriitorii latini ati inlaturatu din concursu traducerea lui Pliniu, care n'a datu resultate dupa 4 ani de incercare si l'ati inlocuitu cu Ammianu Marcelinu, fontana atàtu de pretiósa pentru istori'a Oriintelui in genere si a Daciei in particularu.

O-data cu regularea acestoru concursuri, à caroru lista generala o anecséza aci, d-v. ati modificatu o decisiune anterióra a Academiei, care permite membriloru ei introducerea directa de opere la concursuri si peste termenulu acordatu de regulamentu. D-vóstra in interesulu seriósei studieri a operiloru, ce premiati, ati decisu, cá pe viitoru se nu se admita nici o opera peste data de 31 Decembre.

Déca pentru concursu este asia dér', pe viitoru unu termenu fatalu, nu asia inse pentru biblioteca si archivulu nostru. D-vóstra ati aplaudatu cu recunoscintia preciósele daruri primite in cursulu anului, mai cu séma de la d. Sturdza. In decursulu sesiunii curinte neobositulu daruitoru si insestratoru cu celu mai pretiosu materialu pentru istoria, d-nu Sturdza ne a mai daruitu o serie de pretióse manuscrise slave si romane, incependu de la seculului XIV. La aceste daruri s'a adaugatu unu considerabilu numeru de opere istorice si literare, achisitiune din fondurile Academiei, cumu si o colectiune de mai multe opere preciόse (intre cari Mommseu si editiunea Princepe de la Iasi a lui Simeon episcopulu Tesalonicului) daruite de domnulu Odobescu.

Colectiunile nóstre voru castiga negresitu pe tóta diu'a in importantia si numeru. E de speratu, cà escursiunea archeologica si sciintifica, ce ati hotaritu sè se faca in anulu acest'a in Dobrogea, va contribui si ea la inmultirea acestoru colectiuni.

Dér' aci e loculu se amintescu, cá nici Academi'a nici particularii nu potu profita de nici una din colectiunile nóstre, pe cari din lipsa de localu suntemu siliti a le tiené in localuri straine. Este absolutu cu neputintia ori-ce desvoltare ulterióra a institutului nostru fara de a i se asigura unu localu propriu si adequatu trebuintieloru sale.

In starea inse de facia a financeloru nóstre, Academia nu póte astepta edificiulu, ce i este indispensabilu, de càtu de la tiera. D-v. atàtu nu v'ati indoitu de respunsulu afirmativu alu tierei romane candu e vorba de constructiunea templului dedicatu limbei si istoriei sale, cà ati si insarcinatu o comisiune dintre d-v. cu schitiarea in proportiunile cele mai modeste a viitorului localu a Academiei Romane. Déca dicutórea romana: „cum e femeia asia-i casa“, este adeverata: apoi putemu adauge, cà natiunile se judeca dupa constructiunile afectate trebuintieloru culturei loru.

Este timpulu sositu cá se dispara caracterulu de provisoriu si nestabilitate, ce se manifesta peste totu in Romania, este timpulu, cà piatra, déca nu marmura, se fixeze la solu institutiunile represintate prin constructiuni!

Dér' inca odata, Academi'a cu fondurile sale proprii nu va pute ajunge tînt'a dorita.

Aceste fonduri au fost sporite cu 25000 lei, prin legatulu fericitului intru amintire Teodor Veisa. La ocasiunea primirei de càtre d-v. a acestui legatu ati gasitu utilu a schimba dispositiunea art. 85 din regulamentu. D-v. ati autorisatu delegatiunea se primésca in viitoru ea insesi ori-ce legatu, fara se astepte votulu aprobatoru alu plenului Academiei.

Siedinti'a de la 3 Aprile ati consacrat'o regularii budgetului Academiei. D-v. ati marginitu spesele in raportu cu veniturile, echilibrandu-le cu unu micu escedinte. Negresitu, cà regularea bugetului a fost o consecintia a cercetarii de càtre d-v. a raportului comissiunii nóstre financiare.

Cunoscinti'a acestei stari financiare v'a impedicatu de a dá o desvoltare mai mare activitatii proprie a sectiuniloru nóstre. Din acestu punctu de vedere este aprópe totulu de facutu pentru sectiunea sciintifica si inca o mare parte pentru cea istorica. Activitatea d-v. cà si in trecutu si in sesiunea presenta a fost redusa mai multu la premiari de opuri. De altmintrelea sesiunea, ce terminamu, este abia incapetória lucrariloru de regulare, asia dicêndu, a partii materiale a institutului nostru.

Puçine, dér' in buna directiune, lucrarile d-v. de estitimpu au onórea se fia incununate cu presinti'a si presiedinti'a Maiestatiei sale. Academi'a a primitu si pastréza calimarea si condeiulu, cu care maiestatea s'a a inscrisu in cartea istoriei rigatulu Romaniloru; Academia va pune si ea pêna sta in servitiulu sciintiei limbei si alu istoriei, cà la rêndulu loru acestea se inscria in litera de auru gloriosulu nume alu Maiestatiloru Loru Regele si Regin'a Romaniloru, carora astadi se le uramu, la finea sesiunii nóstre, o lunga viatia pentru prosperitatea poporului romanu si a institutiuniloru sale de cultura.

V. A. Urechia.

Despre vaccinatiune si revaccinatiune.

Multele vietie secerate de càtra epidemi'a de versatu in orasiulu nostru, cu deosebire intre poporulu romanu m'a indemnatu a luá condeiulu spre a arată necessitatea vaccinatiunei publicului nostru, dér' mai multu inca domniloru preoti si invetiatori si la toti aceia, cárora le zace la anima viitoriulu Romanului. Déca vomu neglige vaccinatiunea si in alte locuri, cum acést'a s'a intemplatu in Brasiovu, comitemu o mare crima toti, câti avemu datori'a a ingriji nu numai de bunastarea, ci si de salubritatea poporului nostru. Datorinti'a inteligentiei romane este negresitu in primulu rêndu de a 'lu invetiá, cum sè se ferésca de asemeni calamitati, care aducu poporatiunei din localitatile bantuite saracia si alte neajunsuri, ear' natiunei o generatiune prapadita fara energia si vitalitate. Cá fii ai poporului romanu trebuie se ne interesamu mai multu de bunastarea si salubritatea poporului nostru, redicandu prin acést'a poterea fisica morala si materiala, pe care se baséza si puterea politica.

Câta dorere si seracia nu produce o atare epidemia! Numai acela este in starea pretiui acést'a, care sta in totu-deauna in contactu cu productele ei. Mai tóte mesurile trebuintióse la stêrpirea epidemiei sunt de acelea, cari totodata impedeca comunicarea libera, si prin acést'a causéza unu regressu in tóte, s. e. inchiderea caseloru private, sîcanele cele multe in casu de caletoria cu pasaportele, oprirea adunariloru publice s. a. Dér' neajunsurile, cari se ivescu in familii, sunt ele mai pucinu considerabile? Afara de timpulu celu multu, perdutu prin maladia (bóla) si spesele ei mai vinu in urm'a ei multe rele necurabile, cumu sunt: albéti'a la ochi si in urm'a ei orbirea partiala séu totala, paralise in regiunea inghitiatórei, slabirea mintii, vorbirea grea, tóte cá urmari a le convulsiuniloru si ale inflamatiunei la pelitiele creeriloru puroirea continua din urechi si audirea grea, cangrena testiculiloru s. a. multe, totu rele, cari nefericescu familii intregi

Spre a fi mai evidenta necesitatea vaccinatiunei voiu mai antaiu a dá istori'a ei in puçine cuvinte, apoi a arată in scurtu si progressele, cari s'au mai facutu in timpulu mai nou in cestiunea acést'a, in urma voiu face si unele observatiuni asupra epidemiei din Brasiovu.

C a n s t a t t relatéza despre observatiunile sale, care le au facutu la vaci, urmatórele: „Inainte de esirea versatului mânca vitele puçinu, dau lapte mai puçinu si au ferbintiéla, apoi mai multu pe partile esterne ale ugerului iesu nisce noduri mi i rosi, cari in scurtu timpu se schimba in nesce besicutie, a càrora parte superióra este concava — pre candu alte besicutie totudeauna sunt convexe. — In decursu de 4—7 dile besicutiele sunt inflorite de totu, adeca sunt pline cu puroiu. La inceputu sunt mai albe, mai apoi sunt, in urma

puroiului celu coptu, galbene si incungiurate cu o areola rosia. Se intielege, cà mulsulu pentru vaci in timpulu acest'a este impreunatu cu dureri." Mai departe a observatu Canstatt, cà servitori si sevitóre, cari mulgeau vaci, ce suferea in form'a asta, se infecta dela ele si capetá pe mani nesce besicutie, cá cele mai susu descrise, si cà in tempu de epidemia de versatu ómenii acestia erau mai de totu scutiti de versatu, séu, déca 'lu si capeta, decurgea fórte usioru.

Observatiunile aceste au indemnatu pe Ienner a cerceta, déca ele sunt ecsacte. Dupa ce s'a convinsu despre ecsactitatea loru a facutu urmatoriulu esperimentu. La 14 Maiu 1796 a luatu puroiu dintr'o besicutia de pe man'a unui servitoru infectatu si l'a plantatu pe braçiulu unui copilu, care era in etate de optu ani. In urm'a acést'a si copilului a capetatu la locurile plantate asemeni noduri, cari apoi s'au transformatu in besicutie cá cele de pe man'a servitoriului, dela care a fost luatu vaccinulu. Dupa ce s'au uscatu besicutiele de pe braçiulu copilului, facù Ienner la 1 Iuliu a acelui anu o alta proba totu cu copilulu acest'a. Acuma inse nu i-au plantatu vaccinu humanisatu, adeca vaccinu dela ómeni infectati de versatu prin vaci, ci au luatu vaccinu directu dela vaca si a plantatu copilului; spre mirarea lui inse copilulu nu a capetatu nici o besicutia, desi puroiulu vacei este multu mai infectuosu. In modulu acest'a se esperimentà mai multi ani totu cu resultatulu aratatu, pêna in anulu 1799. In acestu anu se infiintià celu d'antaiu institutu de vaccinatiune in Londr'a, si de aci s'a latitu vaccinatiunea in scurtu timpu peste tóta Europ'a, ba in multe state este chiaru impusa. Urmarile pentru ómenime sunt fórte salutari, pentru cà dela introducerea vaccinatiunei nici nu mai audimu nici nu vedemu epidemii cu caracteru asia omoritoru, cá cele de mai inainte. Parlamentulu anglesu a sciutu a pretiui o astfeliu de inventiune votandu lui Ienner a donatiune de 30.000 livre sterlingi.

(Va urmá.)

Naseudu 13 Aprile 1881.

List'a

contribuiriloru facute spre scopulu redicarii unui monumentu intru memori'a poetului Andreiu Muresianu.

(Urmare si fine.)

Din Sangeorgiu: Mihaiu Domide, directoru scol. 1 fl. Ieremia Siorobetea, invetiatoriu 2 fl. Maximu Lica, jude reg. in pens. 1 fl. Simionu Tanco, parochu 2 fl. Maximu Halitia, magistru postale 1 fl. Silviu Sohorca, capelanu 1 fl. Din Borgo-Tiha: Moise Popu, preotu 1 fl. Din Bistritia: Simionu Monda, preotu gr. or. 1 fl. Din Suseni: Atanasiu Usieru, notariu 1 fl. Din Prundu: Pavelu Besia, invetiatoru norm. 50 cr. Dr. Nicolau Hanganutiu, medicu 1 fl. Georgiu Csatt, jude reg. cerc. 1 fl. Iacobu Onea, invetiatoru dirig. 50 cr. Hilarione Bosga, invetiatoru 50 cr. Teodoru Vrasmasiu, preotu 2 fl. Din Dioseni: Ioanu Buzdugu, protopopu 1 fl. Din Borgo-Bistritia: Vasile Pavelu, parochu gr. or. 40 cr. Din Prundu: Ioanu Triffu, cancelistu judec. 1 fl. Solymosi Miklos 40 cr. Gotthard Vokalek, magistru postale 1 fl. Din Borgo-Tiha: Georgiu Georgitia, invetiatoru 20 cr. Din Bistritia: Stefanu Timocu, notariu 40 cr. Din Borgo-Tiha: Nicolau I. Cionca, economu 30 cr. Din Rodna: Florianu Domide, magistru postale 1 fl. Clementu Lupsiaiu, parochu 2 fl. Pantilimonu Domide, capitanu in pens. 2 fl. Iacobu Popu, capitanu in pens. 1 fl. Ioanu Issipu, jude procesuale 1 fl. Emiliu de Hossu, deregatoriu adm. 1 fl. Inocentiu C. Porcius, cancelistu 50 cr. Zaharia Popu, notariu com. 1 fl. Silvestru Muresianu, invetiatoriu 50 cr. Gabriele Cardanu, 50 cr. Gerasimu Domide, capelanu 1 fl. Din Rodna-nóua: Cosma Cotulu, invetiatoru 1 fl. Leontinu Popu 40 cr. Ilarionu Filipoiu, parochu 1 fl. Simsen Reiter 50 cr. Din Ilva-mare: Ioanu Constantinu, invetiatoru 20 cr. Isacu Danila, invetiatoru 20 cr. Vasile Dobosiu, economu 10 cr. Pantilimonu Lupsiaiu, notariu com. 20 cr. Iosifu Balu, parochu 50 cr.

Diverse.

(Casu de mórte.) Luni petrecuramu la mormentu pe venerabil'a mama a d-nei Susan'a Andreiu Muresianu, pe veduv'a preutésa Iustin'a Greceanu, nasc. Verzea, care stimata si iubita de toti, càti o cunosceau, a ajunsu frumós'a etate de 86 de ani. Fi-ai tierin'a usióra si memori'a binecuventata!

(Regele si Regin'a Romaniei la Sinaia.) Mergerea Maiestatiloru Loru la Sinaia a fost obiectulu unoru deosebite ovatiuni. Regele si Regina au pornitu cu unu trenu specialu, insociti fiindu pêna la Crivina de d. Statescu, ministru de interne, de d. colonelu Falcoianu, directoru alu càiloru ferate romane, si de d. prefectu de Ilfovu; ér' dela Crivina la Sinai'a, de d. prefectu alu judetiului Prahova. Garele intermediarie erau tóte frumosu impodobite cu verdétia si flori, si satenii, in haine de serbatóre aclamau pe Maiestatile Loru cu entusiaste strigari la trecerea trenului. La órele 3, Regele si Regina au ajunsu la Sinaia, unde, gar'a, splendidu pavósata, era plina de o multime de locuitori, atàtu din Sinaia càtu si din comunele vecine, cari au salutatu pe Augustii caletori cu cele mai calduróse urari. Urcandu-se in trasura, Maiestatile Loru S'au indreptatu spre monastire, unde clerulu Le-a esitu inainte, in sunetulu clopoteloru, cu crucea si Evangeli'a. Aci Maiestatile Loru au fost asemenea viu aclamate de elevii scóleloru din Sinaia si Predealu. Séra, la órele 8, castelulu in constructiune alu Regelui straluceа in midiloculu focuriloru de bengalu si intreg'a urbe era frumosu iluminata.

(Aperarea persónei Tiarului.) Unui diariu din Londr'a i se raportéza urmatórele in privinti'a mesuriloru, ce s'au luatu pentru aperarea persónei Tiarului: Imperatulu s'a opusu la inceputu fórte energicu la parasirea palatului Anicicoff, s'a invoitu in fine la acést'a numai, dupa ce Loris-Melikoff l'a facutu atentu la impregiurarea, ca palatulu este incungiuratu de trei laturi de edificii private din ale caroru pivnitie conspiratorii nihilisti potu in totu momentulu se intreprinda subminarea palatului. Fiindu-cà imperatulu nu se putea mutà in nici unulu din palatele parintelui seu — din causa, cà putea se fia subminate — pentru aceea s'a datu ordinu sè se intocmésca pentru primirea Tiarului palatulu din orasielulu Gacina, ce se afla cam 30 de mile spre sudvestu dela Petersburg. Pentru efectuirea reparaturiloru si a noueloru intocmiri necesarie s'au tramisu inainte mai multe sute de soldati alesi din regimentulu Preobrasienski. Acesti soldati pe la mediulu noptii au fostu intruniti in Biseric'a din Gacin'a, unde jurara pe sânt'a cruce inaintea alta riului, cà nu voru tradà nimic'a din natur'a lucrariloru de paza, concrediute loru. Pedéps'a pentru calcarea acestui juramentu s'a hotaritu se fia Siberi'a, éra resplat'a pentru conservarea secretului unu „Krasney" (diece ruble). Lucrarile fura gat'a in timpu de 48 de óre, dupa cari fidelii soldati dandu-se la „votka" (vinarsu), acest'a i facù asia de limbuti, incàtu indata dupa aceea tóta lumea din Gacin'a 'si siopteа la urechia mesurile luate pentru aperarea vietiei Tiarului. O galeria suterana duce din odai'a de durmitu pêna la grajduri, unde sta diu'a si nóptea unu numeru anumitu de cai inșielati de plecare. Palatulu giuru impregiuru este incinsu de sentinele, departate un'a de alt'a 20 de coti. Odai'a de durmitu a imperatului este provediuta cu nisce grele oblóne de feru la ferestri si aperata de 80 de cazaci, inarmati din capu pêna in calcàie. Ce este si lumea acést'a! A fi imperatu alu puternicei Rusie si a fi silitu se duci o esistentia atàtu de trista!

(O donatiune frumósa.) Repausatulu Raducanu Simonide prin testamentulu seu a facutu dania Eforiei spitaleloru civile din Bucuresci mosi'a Gogosiari-Vechi din districtulu Vlasca, cu obligatiune de a intretiené unu numeru de 20 paturi in spitalulu Filantropi'a. Efori'a spitaleloru, in dorinti'a de a corespunde càtu se va puté mai bine scopului filantropicu alu donatorului, in locu de a versá venitulu in cas'a s'a anualu, a voitu pentru incuragiarea si a altora, a se construi unu pavilion specialu, alipitu de spitalulu Filantropi'a, care se pórte pe frontispiciulu seu numele donatorului si in care sè se intretina cele 20 paturi cu bolnavi. Ide'a fiindu impartasita de onor. esecutori testamentari, Prea s. S'a Metropolitulu Primatu alu Romaniei si d. Dimitrie Cariagdi, Efori'a a pasitu la redicarea acestui paviliunu, vis-à-vis de corpulu principalu alu spitalului, si asta-di s'au terminatu si s'a montatu cu tóte obiectele necesarie. La 23 Aprile se va deschide acestu pavilion-spitalu.

Cu *1 Aprile st. v. 1881* s'a inceputu unu nou abonamentu la

„GAZET'A TRANSILVANIEI"

Domnii noui abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adressele d-loru *esactu*, aratandu si *post'a cea mai apròpe* de loculu, unde locuiescu.

☞ **Esemplare complete dela inceputulu anului 1881 se mai afla.**

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 4 Maiu st. n. 1881.

Rent'a de auru ungara	117.45	Imprumutulu cu premiu ung.	119.50
Imprumutulu cailoru ferate ungare	134 —	Losurile p. regularea Tisei si a Segedin.	111.50
Amortisarea datoriei cailoru ferate de ostu ung. (1-a emissiune)	91.80	Rent'a de harthia aust.	78.40
dto. (II-a emissiune)	108.50	„ de argintu „	79.—
dto. (III-a emissiune)	95.—	„ de auru „	96.45
Bonuri rurale ungare	99.25	Losurile din 1860	132.75
dto. cu cl. de sortare	97.50	Actiunile bancei austr.-ungare	842 —
Bonuri rurale Banat-Timis.	97.25	„ bancei de creditu ungare	341.50
dto. cu cl. de sortare	96.20	„ bancei de creditu austriace	342.30
Bonuri rurale transilvane	97 —	Argintulu	—.—
„ croato-slav.	98.—	Galbini imperatesci	5.53
Despagubirea p. dijm'a de vinu ung.	96.75	Napoleond'ori	9.32½
		Marci 100 imp. germ.	57.55
		Londr'a	117.85

Cursulu de Bucuresci

dela 21 Aprile/3 Maiu 1881.

Valori	Scadenti'a Cupóneloru	Cumpera	Vinde
5% Rent'a Romana	1 Apr. 1. Ort.	84.—	85.—
6% Oblig. de Stat. convert. rurale	23 Apr. 23 Oct.	100.—	101.—
8% Oblig. domeniale 1871	1 Ian. 1 Iul.	106.—	107.—
6% Oblig. càiloru fer. rom.	1 Iuliu	—.—	—.—
7% Scrisuri funciare rurale	1 Iul. 1 Ian.	105.½	106.½
7% „ „ urbane	idem	101.—	102.—
8% Imprum. municipalu	idem	107.—	108.—
Oblig. casei de pensiune (lei 300, dobênda 10 lei)	1 Maiu 1 Nov.	220.—	230.—
Losuri municipale (20 lei)	cu premie	29.—	30.—
Act. Bancei Nationale rom.	1 Ian. 1 Iul.	700.—	720.—
Auru contra argintu		½	¾
Auru contra bilete hipotec.		½	¾
Auru contra bil. de Banca nat		½	¾
Florini Val. Austr.		2.15	2.16

Editoru: Iacobu Muresianu.
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.
Tipografi'a: Ioanu Gött si fiiu Henricu.